

Kibir

– sahara · 28 Ekim 2017

İnsanın, melekleri aşma ya da hayvanlardan aşağı düşme gibi iki olasılığa sahip olarak yaratıldığı belirtilmektedir kutsal metinlerde. İyiden, doğrudan yana güzel hasletleri taşıyarak dünyaya gözümüzü açtığımız gibi aynı biçimde olumsuz özellikler de biz insanların DNA'larına yüklenmiştir.

Bazılarımız hoşgörülü, iyiliksever, paylaşımcı, dürüstlük benzeri her toplumda beğenilen özelliklere sahibiz. Kimimiz ise kindar, kendini beğenme, egoist, kibir riyakâr benzeri sıfatları daha çok taşıyoruz. Olumlu sıfatları sahip olanlar her devirde sevildiği gibi, olumsuz sıfatları yaşamına katan kişilerinde mumları sabaha kadar yanmadığı bilinir.

Bizler, toplumca beğenilen özelliklerimizi iyice geliştirip parlatınca mükemmel insan olma düzeyine yükseliriz. Ki, bu düzey meleklerin düzeyinden daha da yukarıdadır. Bunun zıttı sıfatları kişiliğine fazlaca katan insanlarda hayvanlardan aşağı düşer.

Olumsuz sıfatların en fenası olan kibir hakkında durum nedir? Bilinenleri bir anımsamaya ne dersiniz! Bu sözün T.D.K.'da anlamı şöyle:

Kibir: Büyüklük, ululuk.

Kendini büyük görme, başkalarından üstün tutma, büyülenme.

Kutsal kitabımız kibirin şeytanın sıfatı olduğunu söyler. Şeytan ki, tüm semavi dinlerde insanı şaşırtan, günahlara yönlendiren Allah'a isyan eden en kötü bir yaratılmış olarak anlatılır. Kuran-ı Kerim'de bu konudaki ayetlerden örnekler görelim:

"Ve meleklerle 'Âdem'e secde edin' dedik. İblis hariç (hepsi) secde ettiler. O ise diretti ve kibirlendi. (Böylece) kâfırlardan oldu.(2/34)

"Yeryüzünde böbürlenerek yürüme; çünkü sen ne yeri yarabilirsin, ne de dağlara boyca ulaşabilirsin. (17/37)

İnsanoğlu için şaşar beşer derler! Gerçekten öyle! Dini bilgileri en mükemmel düzeyde öğrenmiş ünlü tarihi kişiliklerin kibirle olan sınavlarından örnekler verelim.

Malazgirt Zaferi ile Anadolu kapılarını Türklere açan Alparslan esir edilen Berzen Kalesi'nin komutanı Yusuf tarafından hançerlenerek öldürülmüştür. Alparslan, esir edilen bir düşmanıyla hiç gerek yokken klasik deyimle düello yapıp kaybetmiştir.

Bir başka örnek, Niğbolu kahramanı Yıldırım Beyazıt, hiç beklemediği süre içinde Timur ordusuna arkadan yaklaşmış. Tarihçiler anlatır; Yıldırım düşmanına hemen saldırırsa büyük olasılıkla Ankara Savaşı'nı kazanacak. Kibir, gurur tavan yapar Osmanlı padişahında, "Ben Timur'la mertçe göğüs görüşe savaşağım" der! Sonu hüsrana olur.

Demek ki, şeytanın sıfatı kibir alt edilmediğinde ne büyük kayıplar yaşıyor insanoğlu.

Doğuştan taşıdığımız olumsuz sıfatlar yok edilemez lakin eğitimle, irade ile disipline edilmesi olası bu sıfatların. Örnekleyelim:

İslam dünyasını aşırı etkileyen Gazali zamanının önemli kenti Bağdat'ta dönemin en ünlü din âlimi olarak görev yapmaktadır. Ününü duymayan yoktur. Vaazlarına binler katılmaktadır. Şan ve şöhret içinde yaşayan Gazali'yi kendisi de din bilgini olan kardeşi bir gün uyarır:

"Sen dini anlatmaktan çok şanınla övünüyorsun..."Mealinde sözler eder. Gazali tuttuğu yolun yanlış olduğunu, kendini insanlardan üstün gördüğünü, böbürlendiğini hisseder. Görevinden istifa eder. Halifenin ve sevenlerinin ısrarlarına karşın görevine dönmez. Şam'a gider. Şam camisinde ibadetini yapar bir taraftan da tuvaletleri temizler beş yıl. Amaç şeytanın sıfatı olan insanların da en kötü sıfatı olan kibir belasından kurtulmak. İmamımızdan yine Bağdat'ta görev yapması istenir. O, görev kabul etmez. Köyüne döner ve ölünceye kadar eserlerini yazar.

Kişiliğini yetesiye kazanmamış yalanı kendisine şiar edinmiş aşağılık kompleksi taşıyan bireylerin sıfatıdır kibir.

Hele dalkavukluğu yaşam biçimi seçip bu sayede makam, mevki, para sahibi olanlar aramızda kibirli halleriyle küçük dağları ben yarattım edasıyla çalım satmaktadırlar.

Kendini büyük görme, kendini övme, zeytinyağı gibi sürekli üste çıkma gibi davranışların insanı nitelik olmadığı gerçeği yadsınamaz.

Bu olumsuz özellikleri yenmek için bizlerin Gazali yöntemini uygulamamız beklenemez. Fakat nitelikli eğitimle, adil devlet yönetimiyle, Sezar'ın hakkını Sezar'a vermekle tüm negatif davranışlar disipline edilebilir inancındayım.